

איסור אמירת שלום לחברו קודם התפילה

משכים לפתחו. ואם התחיל לברך הברכות (אח"כ), אין לחוש כל כך. ואם אינו משכים לפתחו, אלא שפגע בו בדרך, מותר ליתן לו שלום. וי"א שאפילו במוצא חבירו בשוק לא יאמר לו אלא צפרא דמרי טב, כדי שיתן לב שהוא אסור להתעכב בדברים אחרים כלל, עד שיתפלל.

9. משנה ברורה סימן פט ס"ק ח

(ח) זמן תפלה - היינו מעמוד השחר ועיין בבה"ל בס"א:

10. משנה ברורה סימן פט ס"ק יא

(יא) דשמו וכו' - ואין ראוי להזכיר שמו על האדם ולכבדו קודם שמכבד להקב"ה. ובלשון לע"ז יש לעיין. ומסתברא דאם אומר הרחום ירחמך או החנון יחנוך וכדומה שרי דמברכו בשמו של הקדוש ברוך הוא [פמ"ג עיין שם עוד]:

11. ערוך השולחן אורח חיים סימן פט סעיף יח

ורבינו הב"י ס"ל דלהקדים לפתחו אסור גם בלא שום אמירה דכן פסק הר"י [עב"י] דזה שכתב שם דאסור להקדים אפילו באמירת צפרא וכו' אין הכונה דבלא אמירה מותר דא"א לומר כן דהא אמירת צפרא וכו' אינו כלום אלא אורחא דמילתא כן הוא אבל עיקר האיסור הוא להקדים לפתח חבירו

12. מגן אברהם סימן פט ס"ק ז

לראות איזה עסק. ואגב זה הולך לפתח חבירו לומר לו צפרא דמרא טב אבל ליתן לו שלום אפי' בכה"ג אסור:

13. פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן פט ס"ק ז

ז לראות. עיין מ"א. משמע דהולך "לראות" כו' ואגב הולך קצת לפתח ביתו, הא הולך לביתו לראות איזה עסק גם שלום מותר, דהוה כפגעו בדרך וכן מצאתי בפרי חדש [אות ב], ויראה דוקא פגע בו מותר, הא לילך ממקומו למקום חבירו בבית הכנסת ליתן שלום, ג"כ אסור

14. ט"ז אורח חיים סימן פט ס"ק ב

(ב) ואם התחיל לברך כו'. ק"ל דהא בגמרא פריך על מה שאסרו נתינת שלום קודם התפלה ממתני' דבין הפרקים שואל ומשיב ופרש"י והא ק"ש קודם תפלה היא וקתני שואל ולפ"ז מאי פריך דבמתני' כבר התחיל בברכות ק"ש ומכח קושיא זאת פסק בת"ה לענין עשיית חפציו דלא מהני מה שאמר מקצת ברכות קודם ברוך שאמר כמ"ש רמ"א בסמוך א"כ מכ"ש כאן דלא מהני ותו דהש"ע עצמו כתב בסמוך לענין עשיית חפציו דאסור עד אחר י"ח דוקא ולמה היקל כאן לענין נתינת שלום וא"ל דהש"ע מחלק בין נתינת שלום לעשיית חפציו בזה דהא עיקר ההוכחה דלא מהני גבי עשיית חפציו מקצת ברכות הוא ממה שמקשה בגמ' מבין הפרקים כמ"ש והיינו גבי נתינת שלום. ונ"ל דודאי לענין נתינת שלום גם כן לא מהני מקצת ברכות אלא דכאן מיירי מכריעה לחוד בלא נתינת שלום כמ"ש ב"י בהדיא בשם א"ח בזה סיים דאם אמר מקצת ברכות שאין לחוש כ"כ כלומר בכריעה לחוד אין לאסור אבל בנתינת שלום ודאי לא מהני וכמ"ש אחר כך לענין עשיית חפציו:

15. מגן אברהם סימן פט ס"ק ח

אין לחוש כ"כ. כתוב בל"ח היינו כשאין משכים לפתחו דלא הוזכרה בגמרא לאיסור אבל במשכים לפתחו אסור דהא פריך בגמרא מההיא דבפרקים שואל מפני הכבוד והתם כבר אמר הברכות וכ"כ הב"ח (והע"ת עשה עצמו כאלו לא ידע) אבל מה שהקשה דברי הש"ע אהדדי לא ידעתי מאי קא קשיא ליה:

16. משנה ברורה סימן פט ס"ק טז

(טז) כדי שיתן - ר"ל דאף דמדינא מותר מ"מ נהגו קדמונינו להחמיר בזה מזה הטעם ואם התחיל הברכות אין לחוש כ"כ

1. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יד עמוד א

אמר רב: כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל - כאילו עשאו במה, שנאמר: חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא, אל תקרי במה אלא במה. ושמואל אמר: במה חשבתו לזה ולא לאלו-ה. מתיב רב ששת: בפרקים - שואל מפני הכבוד ומשיב! תרגמה רבי אבא: במשכים לפתחו.

2. רבינו יונה מסכת ברכות דף ח עמוד א

ודוקא במשכים לפתחו וכו' ואמרו חכמי פרובינצ"א ז"ל דאפי' במשכים לפתחו אינו אסור אלא כשמזכיר לו שלום (שבת י ב) משום ששמו של הקדוש ברוך הוא שלום כדבעינן למימר לקמן אבל מותר לומר לו צפרא דמארי טב כיון שאינו מזכיר לו שלום ונראה למורי הרב נר"ו שאפי' זה אינו מותר אלא כשהוצרך ללכת לראות לעסק מעסקיו או לשום ענין אבל אם אינו הולך אלא להקביל פניו קודם התפלה אפי' זה הלשון אסור:

3. רבינו ירוחם - תולדות אדם וחיה נתיב ג חלק ג דף כד טור ג

פירוש שלום כמו כריעה אבל רבינו ירוחם - תולדות אדם וחיה נתיב ג חלק ג דף כד טור ד שלום בפה מות' כמו צפרא דמרי טב וכיוצא בו ואפילו כריע' אינה אסורה אלא במשכים לפתחו אבל אם פגע בו בשום מקו' או בבית הכנסת מותר

4. חידושי הרשב"א מסכת ברכות דף יד עמוד א

וכתב הראב"ד ז"ל דהיינו שנהגו לומר בבקר צפרא דמרי טב כדי שיתן לב שהוא אסור להתעכב בדברים אחרים כלל עד שיתפלל, ומפני שהוא משנה בלשונו יזכור.

5. אורחות חיים חלק א הלכות תפלה אות יד

יד. ולא ישכים לבית חבירו ויתן לו שלום קודם שיתפלל. וי"א אפי' במוצא את חבירו אם לא ישנה בדבורו דאמר ליה צפרא דמרי טב. וה"ה שאסור להתעכב עמו בדברים אחרים אם לא ישנה בדבורו ומפני שמשנה בדבורו יזכור שלא התפלל וכן דעת הראב"ד ז"ל. ובאותם המקומות שנהגו לתת שלום איש לחברו בב"ה הכ אחר אמן דהא-ל הקדוש נראה באמת כי מכאן יצא להם המנהג כי ע"כ נאסרו אם לא בשינוי דברים כאשר אמרנו ומכאן ואילך הותרו. ובתשובות לקמאי לא חששו חכמים אלא לענין כריעה אבל שלא בכריעה נותן שלום בכל לשון שירצה בין בדרך בין בבית הכנסת ואין בכך כלום. והכריעה אסורה איסור גמור אפי' בלא נתינת שלום קודם שיתפלל:

6. בית יוסף אורח חיים סימן פט

אבל אם התחיל לברך הברכות כיון שקיבל עליו עול מלכות שמים בברכות אין לחוש כל כך

7. דרכי משה הקצר אורח חיים סימן פט אות (ב)

(ב) ובגמרא והרי"ף (ח א) לא משמע לחלק בין אם התחיל בברכות או לא דהרי מביא לשם ראייה ממאי דשואל בק"ש מפני היראה ומפני הכבוד וכו':

8. שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילה סימן פט סעיף ב

כיון שהגיע זמן תפלה, אסור לאדם להקדים לפתח חבירו ליתן לו שלום, משום דשמו של הקדוש ברוך הוא שלום, אבל מותר לומר לו צפרא דמרי טב; ואפילו זה אינו מותר אלא כשהוצרך ללכת לראות איזה עסק, אבל אם אינו הולך אלא להקביל פניו קודם תפלה, אפי' זה הלשון אסור. וכן אסור לכרוע לו כשמשכים לפתחו, וי"א דכריעה אסורה אפי' בלא

ומותר ליתן שלום. וכ"ז לפתוח לומר לחבירו שלום אבל כשחבירו שואל בשלום מותר להשיב בכל ענין וכ"ש דמי שכבר התפלל מותר להשכים לפתחו של חבירו שלא התפלל ליתן לו שלום אף על פי שיצטרך להשיבו:

17. פסקי תשובות אורח חיים סימן פט אות יא

ולא זו בלבד אלא אף בבית הכנסת אם הולך ממקום הקבוע לו למקום הקבוע לחבירו ג"כ בכלל האיסור, אמנם בדרך כניסתו לביהכ"נ כשעדיין לא הגיע למקומו או כשהולך לקחת סידור וכדו' מותר לו להאריך דרכו דרך מקום חבירו כדי לברכו בצפרא טבא וכדו' אבל לא באמירת 'שלום' א"כ אמר כבר מקצת ברכות השחר.

18. הרב שלום חידד כתב עת אור תורה

כלל העולה המעיר את חבירו רשאי לומר לו "בוקר טוב", אלא אם כן מעירו כדי לומר בוקר טוב שיוצא לדרך שאסור. ובאמירת שלום יש להחמיר אפילו אם בירך הברכות

19. הנהגות ופסקים (הגרי"ח זוננפלד) ביאורים תפילת שחרית

וי"א שאפי' במוצא חבירו בשוק לא יאמר לו אלא צפרא דמרי טב, כדי שיתן לב שהוא אסור להתעכב בדברים אחרים כלל עד שיתפלל. וכתב המחצה"ש (שם סוף ס"ק ח') וז"ל, הם דברי הראב"ד [הובא ברשב"א ברכות י"ד א'], וכתב וז"ל, כדי שיתן לב וכו' ומפני שהוא משנה בלשון יזכור, עכ"ל. לכן נסתפקתי, דבימיהם שהי' מנהגם ליתן שלום א"כ כשאמר צפרא דמרי טב הוי שינוי ועי"ז יזכור, משא"כ בזמן הזה דדרך כל אחד לומר צפרא דמרי טב ולא ליתן שלום א"כ אין בזה שינוי, וא"כ אפשר דלהראב"ד בזמן הזה אין לומר צפרא דמרא טב, עכ"ל. ונראה לענ"ד דכל ספיקו דהמחצה"ש אינו אלא אם רגיל לומר צפרא דמרי טב, אבל אם רגיל לומר בלשון אשכנז ודאי מותר לו לומר צפרא דמרי טב ככתוב בשו"ע, והרי זה שינוי הניכר שלא יתעכב.

20. שו"ת מים חיים (משאש) אורח חיים ב סימן קסא

עוד שאלת, כי ראית באיזה מקומות, שנהגו ליתן שלום לחביריהם קודם התפלה בלשון צפרך טב, או בדרך כבוד צפרא דמרי טב, ונראה לך שיש אסור גם בזה, דמאי שנא. תשובה דבר זה מפורש בש"ע א"ח סי' פ"ט ס"ב, וז"ל: כיון שהגיע זמן תפלה, אסור לאדם להקדים לפתח חבירו ליתן לו שלום, משום דשמו של הקדוש ברוך הוא שלום, אבל מותר לומר לו צפרא דמרי טב וכו', וסיים, ואם אינו משכים לפתחו, אלא שפגע בו בדרך, מותר ליתן לו שלום וכו', ע"ש. ואך מנהגנו שלא ליתן שלום קודם התפלה בשום אופן ובשום לשון, ואין זה מנהג יפה.

21. דרשו הערה 16

ולומר שלום בטלפון, בספר אהלך באמיתך כתב שאין דינו כמשכים לפתח חבירו, ולכן היקל לטלפן קודם התפילה לחבירו או לקרובו שיוצא לדרך, באופן שאם ימתין עד אחרי שיתפלל כבר יצא חבירו לדרכו, וגם יברכו 'לך לשלום' שאינו שמו של הקב"ה. מאידך דעת הגרי"ש אלישיב שגם דרך הטלפון אסור, שגם זה נחשב כמשכים לפתחו.

22. שו"ת שבט הלוי חלק י סימן טו

א. בענין אמירת ברכת מז"ט לפני תפלת שחרית, לכאורה אין איסור רק הגשה עם אמירת שלום, או צפרא דמרא טב (ושלום גם בלי הגשה להחמיר) או לכרוע לו, אבל בלי זה אין איסור, ובפרט אם יש בזה גם מפני דרכי שלום.

23. פסקי תשובות הערות סימן פט הערה 171

בספר חסידים ס' קנ"ח "לא תדבר עם אדם קודם שתעמוד בתפלה" (הו"ד בכה"ח סק"ב), והחיד"א זי"ע בקשר גודל ס' כ"ד אות ב' "ראיתי להרב החסיד המקובל המופלא מהר"ש

שרעבי זלה"ה שהיה נזהר מלדבר שום דיבור חול קודם שיתחיל הזמירות, והיה אומר שכן צריך עפ"י הסוד", ובהנהגת האדם להרר"א מליזענסקי זי"ע אות ט' "ישמור עצמו מלדבר שום דיבור קודם התפלה אפילו דבר אחד כי זה מבטל כוונת התפלה", וביסוד ושרש העבודה שער י' פ"ד "אין לך דבר בעולם לטהרת הנפש כמו לימנע משיחה בטילה, גם היא תועלת גדולה מאד לכוונת התפלה שאין מבלבלות אותו מחשבות זרות", ובכה"ח סק"ב "ומה טוב ונעים ליזהר מלדבר דיבור חול משייקץ משנתו עד אחר התפלה".

24. שו"ת בצל החכמה חלק ה סימן מח

לכן כיון שבשאלת שלום מראה השואל הכנעה כלפי הנשאל כהשתחוואת עבד לאדוניו, שפיר יש מקום לאסור שאילת שלום לאשה, דע"י שהיא רואה שהוא מכניע עצמו לגבה יכולים הם לבא לידי קירוב הדעת וחיבה.

יא) לכל הטעמים הנזכרים (אות א' ו' י') נראה שבדקדוק נקט שמואל (קדושין ע' ב') אין "שואלין" בשלום אשה כלל, דהיינו להקדים לשאול בשלום אשה אסור, דבזה שייכים הני טעמא המבוארים לעיל (אות ו' ז' י') אבל להשיב שלום לאשה, כשהיא הקדימה לשאול בשלום האיש, נראה שאין איסור אף לאחד מן הטעמים המבוארים. דדרך האיש לחזור אחר אשה אבל אין דרך אשה לחזור אחר האיש